

בענין:

הצלחה התנועה הצרכנית לקידום חברה כלכלית הוגנת

עמותה רשומה מס' 580490902
 מרחוב מנחם בגין 7, רמת גן 5268102
 על ידי ב"כ גיל רון, קינן ושות', עורכי דין
 וכן על ידי אביעד, סרן ושות', עורכי דין
 וכן על ידי משרד רוטברד עורכי דין
 שכתובתם לצורך ההליך תהא אצל גיל רון, קינן ושות'
 מבית לסין, רחוב ויצמן 32, תל-אביב 6209105
 מס' טל': 03-6967676; מס' פקס': 03-6967673

המבקשת

- נ ג ד -

1. אלאוף ושות' ספנות בע"מ
 חברה פרטית מס' 510768807
 מרחוב אנגל 6, תל אביב 6522414
2. MSC ישראל בע"מ
 חברה פרטית מס' 511486490
 מרחוב דרך יפו 157, חיפה 3525126
3. גרין ספנות בע"מ
 חברה פרטית מס' 513957985
 מרחוב הבנקים 8, חיפה 3326301
4. מ. דיזינגוף ושות' בע"מ
 חברה פרטית מס' 510107840
 מרחוב סחרוב אנדרה 9, חיפה 3508409
5. קונמרט (סוכני אניות) בע"מ
 חברה פרטית מס' 512320953
 משדרות המגינים 54, חיפה 3326411
6. לוסי בורכרד ספנות בע"מ
 חברה פרטית מס' 510116213
 משדרות הפלי"ם 5, חיפה 3309508
7. פאקו ספנות בע"מ
 חברה פרטית מס' 512716317
 משדרות המגינים 54, חיפה 3326411
8. סוכנות ימית ישראלית סקנדינבית בע"מ
 חברה פרטית מס' 510060601
 מרחוב כיאט 2, חיפה 3326124
9. ארקור ספנות בע"מ
 חברה פרטית מס' 513968081
 משדרות המגינים 54, חיפה 3326411
10. מארסק ישראל בע"מ
 חברה פרטית מס' 512645516
 מרחוב יגאל אלון 65, תל אביב 6744316
11. סוכניות ים מאוגדות אמא בע"מ
 חברה פרטית מס' 510537541
 מרחוב דוד בן גוריון 1, בני ברק 5120149
12. טירן שיפינג (1997) בע"מ
 חברה פרטית מס' 512454281
 מרחוב דרך יפו 44, חיפה 3341204
13. כרמל שירותי ספנות בינלאומי (1992) בע"מ
 חברה פרטית מס' 511656233
 משדרות המגינים 51, חיפה 3326517
14. קרגו מרין בע"מ
 חברה פרטית מס' 512668815
 מרחוב יגאל אלון 65, תל אביב 6744316
15. מנו ספנות בע"מ
 חברה פרטית מס' 511887697
 משדרות הפלי"ם 2, חיפה 3101302

בקשה לאישור תובענה ייצוגית

בהתאם לחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006

בית-המשפט הנכבד מתבקש כדלקמן :

א. לאשר למבקשת להגיש תובענה ייצוגית נגד המשיבות, בהתאם לחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006 (להלן: חוק תובענות ייצוגיות);

נוסח התובענה הייצוגית שאת הגשתה מבוקש לאשר מצורף לבקשה זו כנספח 1.

ב. לקבוע, בהתאם לסעיפים 10 ו-14(א)(1) לחוק תובענות ייצוגיות, כי התובענה תוגש בשם כל הלקוחות של המשיבות, שביצעו יבוא או יצוא, אשר חוייבו על ידי המשיבות בעמלה שאינה מופיעה בתוספת לתקנות הנמלים (תעריף לשירותי סוכן אניה), תשנ"ב-1992 (להלן: תקנות הנמלים), בגין שירות המופיע בתקנות הנמלים, או שהם חוייבו בעמלה לפי תעריף הגבוה מזה שקבוע בתקנות הנמלים (לרבות בדרך של קביעת עמלת מינימום), החל משבע שנים לפני הגשת בקשה זו עד הגשת התביעה הייצוגית לאחר אישורה; לחילופין מבוקש לקבוע הגדרה אחרת לקבוצה;

ג. לקבוע, בהתאם לסעיף 4(א)(3) ו-14(א)(2) לחוק תובענות ייצוגיות, כי המבקשת תהיה התובעת הייצוגית, וכי באי-כוחה החתומים על בקשה זו יהיו באי-הכח המייצגים;

ד. לקבוע, בהתאם לסעיף 14(א)(3) לחוק תובענות ייצוגיות, כי התביעה הייצוגית תוגש בגין הפרת חובה חקוקה לפי סעיף 63 לפקודת הנזיקין [נוסח חדש] (להלן: פקודת הנזיקין), וזאת ביחס לחובה החקוקה הקבועה בסעיפים 12 ו-60 לפקודת הנמלים [נוסח חדש], תשל"א-1971 (להלן: פקודת הנמלים), ובתקנה 2 לתקנות הנמלים; עילה לפי חוק עשיית עושר ולא במשפט, תשל"ט-1979 (להלן: חוק עשיית עושר ולא במשפט); רשלנות לפי סעיף 35 לפקודת הנזיקין; הפרת חוזה לפי חוק החוזים (חלק כללי), תשל"ג-1973 (להלן: חוק החוזים) וחוק החוזים (תרופות בשל הפרת חוזה), תשל"א-1970 (להלן: חוק החוזים תרופות); וכל עילה אחרת שעולה מן העובדות שבבקשה זו;

ה. לקבוע, בהתאם לסעיף 14(א)(4) לחוק תובענות ייצוגיות, כי אלה יהיו הסעדים בתובענה הייצוגית:

(1) צו, המורה למשיבות להשיב לחברי הקבוצה את הסכומים שנגבו בגין עמלות שאינן מופיעות בתקנות הנמלים, ובגין סכומים שנגבו מעבר לשיעור או לסכום הקבועים בתקנות הנמלים, בתוספת הפרשי הצמדה וריבית מהחויב ועד ההשבה בפועל;

(2) צו, האוסר על המשיבות לגבות עמלה שאינה מופיעה בתקנות הנמלים בגין שירות אשר מופיע בתקנות אלה;

(3) צו האוסר על המשיבות לגבות עמלה המופיעה בתקנות הנמלים בשיעור או בסכום העולים על אלה הקבועים בתקנות הנמלים, לרבות בדרך של עמלת מינימום;

(4) צו, המורה על מינוי בעל תפקיד אשר יפקח על ביצוע פסק הדין; וכן

(5) כל סעד אחר לטובת הקבוצה, כולה או חלקה, או לטובת הציבור, בהתאם לסעיף 20(ג) לחוק תובענות ייצוגיות;

ו. להורות, בהתאם לסעיף 25 לחוק תובענות ייצוגיות, כי ההחלטה בבקשה זו תפורסם באופן שייקבע על ידי בית המשפט הנכבד, לרבות משלוח הודעה אישית לחברי הקבוצה, וכי המשיבות יישאו בעלות משלוח ההודעות והפרסום;

- ז. לאשר, בהתאם לסעיף 13 לחוק תובענות ייצוגיות, את התובענה כתובענה ייצוגית, בנוסח המוצע או בכל שינוי עליו בית-המשפט הנכבד יחליט, הכל כפי שייראה בעיני בית המשפט הנכבד ראוי לשם הבטחת ניהול הוגן ויעיל של התובענה הייצוגית; וכן
- ח. לחייב את המשיבות בהוצאות ובשכר טרחת עורכי הדין.

חלק ראשון - מבוא

1. המשיבות פועלות כסוכני אוניות. סוכן אוניה מייצג את המוביל הימי מול הרשויות ומול הלקוחות, שמייבאים לישראל ומייצאים ממנה טובין. סוכן האניה מעניק שירותים ללקוחותיו, יבואנים ויצואנים. בגין שירותיו גובה סוכן האניה תשלום.
2. התשלום בגין השירותים העיקריים שמעניק סוכן האניה, כגון הנפקת שטרי מטען, מוסדר בתקנות הנמלים. בתקנות אלה קבועים שיעורי עמלות וסכומי עמלות, שניתן לגבות בגין אותם שירותים. בפקודת הנמלים נקבע במפורש כי בגין שירותים אלה חל איסור לגבות תשלום נוסף.
3. המשיבות פועלות בניגוד לדין. הן גובות עמלות נוספות, אשר לא קבועות בתקנות הנמלים, בגין אותם שירותים. כמו כן, המשיבות גובות עמלות בסכומים ושיעורים החורגים מהקבוע בתקנות הנמלים, בגין אותם שירותים שמוסדרים בתקנות. המשיבות ממציאות עמלות, ומעניקות להן שמות שונים, למרות שמבחינה מהותית מדובר באותו שירות שנכלל בתקנות, אשר בגינו הן כבר גובות את העמלות שנקבעו בתקנות. כך לדוגמה, משיבה מס' 1 גובה עמלה המכונה "IT surcharges", בסכום של 126 ש"ח ומשיבה מס' 7 גובה עמלת "מחשוב", בסכום של 156 ש"ח. מדובר בעמלות נוספות, המוטלות בגין אותם השירותים שמוסדרים בתקנות. לא ניתן תמורת עמלות אלה שום שירות נפרד או עצמאי, עמלות אלה נלוות לשירותים שממילא קבועות להם עמלות בתקנות הנמלים. ברור כי גביה זו מנוגדת לאישור הקבוע בפקודת הנמלים.
4. גם כאשר המשיבות גובות את העמלות הקבועות במפורש בתקנות, הן חורגות מן המותר. כך לדוגמה, התקנות מתירות לגבות דמי תקשורת בסכום של 41 ש"ח, ומשיבה מס' 1 גובה סכום של 65 ש"ח. התקנות מתירות לגבות דמי הפקת העתק שטר מטען, במקרה של יצוא, בסכום של 6 ש"ח, ומשיבה מס' 3 גובה סכום של 55 ש"ח. כך נוהגות גם המשיבות האחרות.
5. התקנות קובעות תשלום בגין טיפול בגביית דמי הובלה עבור המוביל הימי. לדוגמה, בגין יבוא טובין שערכם עד 3,000 דולר, נקבעה עמלת דמי גביה לפי שיעור של 0.6% מדמי ההובלה. לא נקבע סכום מינימום. חלק מהמשיבות קבעו סכום מינימום לעמלה זו. כך לדוגמה, משיבה מס' 6 גובה עמלת מינימום בגין טיפול בגביה, בסכום של 30 ש"ח. זהו חיוב ביתר.
6. המחוקק הסדיר את התשלום שסוכני אניה רשאים לגבות על מנת להגן על היבואנים והיצואנים, ובעקיפין על הציבור, אשר עליו מגולגלות העלויות השונות. התביעה הייצוגית שמבוקש לאשר נועדה לגרום לכך שהמשיבות יפעלו בהתאם לדין, ימנעו מחיוב ביתר, וישיבו את הכספים שנגבו שלא כדין.
7. המבקשת היא ארגון שמקדם חברה כלכלית הוגנת, לרבות באמצעות תביעות ייצוגיות. למרות מאמצים מרובים, לא עלה בידי המבקשת לאתר לקוח בעל עילת תביעה אישית, שמעוניין להגיש את הבקשה. לקוחות רבים מקיימים קשר קבוע עם המשיבות. הם חוששים מהתנכלות מצד המשיבות, במקרה שהם ינהלו נגדן הליך ייצוגי. בנסיבות אלה, מן ההכרח להורות כי בקשת האישור תנוהל על ידי המבקשת.

חלק שני - המשיבות רשאיות לגבות תשלום עבור השירותים הקבועים בתקנות לפי התעריף שנקבע בלבד

8. המשיבות פועלות כסוכני אוניה. בחיי המסחר הימי, המוביל הימי ממנה לאניה סוכן בנמל היעד. המוביל הימי יכול להיות בעל אניה, חוכר אניה או מי ששכר שטחים באניה להובלה ואחסון. סוכן האניה מבצע מכלול פעולות לצורך השלמת העסקה בנמל היעד. בין היתר, סוכן האניה מטפל בשטר המטען. במקרה של יבוא סוכן האניה מקבל את שטר המטען המוכיח את הבעלות של היבואן על הטובין, ומנפיק תעודת מסירה, המאפשרת ליבואן לשחרר את הטובין. במקרה של שטר מטען הכולל טובין עבור מספר יבואנים, סוכן האניה מוציא מספר תעודות מסירה, לכל יבואן בהתאם לטובין שבבעלותו. פעולה זו מכונה בתקנות הנמלים – פיצול תעודת מסירה. הנפקת תעודת מסירה כרוכה בדיווח על הטובין לנמל ולמכס. במקרה של יצוא, סוכן האניה מנפיק שטר מטען, המציין את הבעלות של הרוכש. סוכן האניה מוסר את שטר המטען ליצואן לאחר העמסת הטובין. היצואן מוסר את שטר המטען לרוכש, מעבר לים, לצורך הוכחת בעלות על הטובין. לעיתים סוכן האניה גם מנפיק העתק של שטר המטען עבור היבואן או היצואן.
9. הסוכן מייצג את האניה כלפי הרשויות - הנמל, רשויות המכס ומשטרת הגבולות. כמו כן הוא מייצג את האניה כלפי הלקוחות, אליהם הטובין מיועדים. במסגרת מילוי תפקיד זה, סוכן האניה מעניק ללקוחות שירותים שונים. הוא מפיק את שטרי המטען, מוציא פקודה למסירת הטובין, גובה כספים עבור המוביל הימי בגין ההובלה, מטפל באיסוף מכולות ריקות, מטפל בתביעות בגין אבדן ונזק, ועוד.
10. סוכן האניה גובה סכומי כסף עבור השירותים שהוא מעניק. התשלום עבור השירותים מוסדר בסעיף 12(א) לפקודת הנמלים, המורה כי **"השר רשאי לקבוע תעריפי תשלומים בעד סירות או כל שירות אחר בכל נמל ומשנקבע תעריף לשירות, לא ייגבה בעדו כל תשלום זולת התשלום שנקבע"**.
11. מכח סמכות זו הוצאו תקנות הנמלים. תקנה 2 לתקנות הנמלים קובעת כי "תעריף התשלומים בעד שירותי סוכן אניה יהיה כנקוב בתוספת". בתוספת לתקנות הנמלים נקבעו התעריפים שסוכן האניה רשאי לגבות בעד שירותים שונים שהוא מעניק ליבואן או ליצואן.
12. על כן, בהתייחס לשירותים שנכללו בתקנות הנמלים, ונקבע להם תעריף, חל איסור לגבות תשלום זולת התשלום שנקבע.
13. כך נקבע בתוספת לתקנות הנמלים:

התעריף בשקלים חדשים	השירות
	(1) הנפקה של שטרי מטען, העתקים והוראות מסירה -
	(א) ביבוא -
13	העתק שטר מטען
61	תעודת מסירה כנגד ערבות אישית
61	תעודת מסירה למחסני ערובה
61	פיצול תעודת מסירה, לכל פקודה
	(ב) ביצוא -
13	שטר מטען
6	העתק שטר מטען
	(2) מסירת מטען
	(א) עד 1,000 טון
0.3% מדמי ההובלה אך לא פחות מ-61 שקלים חדשים	
0.3% מדמי הובלה	(ב) מעל 1,000 טון

	(3) דמי טיפול (F.I.O. FREE IN OUT)
	(א) שולח או מקבל אחד -
142	מטענים עד 500 טון
238	מטענים מ- 500 עד 3000 טון
301	מטענים מ- 3001 טון ומעלה
3% מתעריף הסווארות	(ב) משלוחים מפוצלים למשלחים או מקבלים שונים
	(4) טיפול במכולות -
29	לכל מכולה החייבת בתשלום דמי השהיה
	(5) תקשורת -
41	לגבי כל הוראת מסירה
התעריף באחוזים	(6) דמי טיפול בגביה -
<u>מדמי ההובלה</u>	
	(א) ביבוא -
	(1) גביה עבור בעל אניה בשקלים חדשים והמרתם -
0.6%	לדמי הובלה עד 3,000 דולר
0.5%	לדמי הובלה מ- 3,001 עד 5,000 דולר
0.4%	לדמי הובלה מ- 5,001 דולר
0.2%	(2) גביה במטבע חוץ
	(ב) ביצוא -
0.35%	(1) גביה בשקלים חדשים והמרתם
0.15%	(2) גביה במטבע חוץ

14. הנה, תקנות הנמלים מסדירות את התשלום עבור השירותים שניתנים על ידי סוכני האניה. בגין שירותים אלה ניתן לגבות רק את התשלום שנקבע בתקנות, וחל איסור לגבות תשלום נוסף, או עמלה נוספת.

חלק שלישי - המשיבות מחייבות ביתר בגין שירותים שנכללו בתקנות הנמלים

15. המשיבות מחייבות את הלקוחות בגין שירותים שנכללו בתקנות הנמלים, בשיעור או בסכום העולים על אלה שנקבעו בתקנות.

16. המשיבות עושות כן במספר דרכים – חיוב בסכום מינימום, חיוב בעמלות נוספות בגין אותם השירותים שמוסדרים בתקנות, וכן חיוב בעמלות שנקבעו בתקנות בסכום או בשיעור העולים על אלה הקבועים בתקנות. אל המבקשת הגיעו מסמכים רבים המוכיחים זאת.

17. ביום 5 באוגוסט 2015 משיבה מס' 1, אלאוף ושות' ספנות בע"מ, הפיקה חשבון מטענים לתעודת מסירה, עבור יבואן (חשבון מטענים מס' 11020368). כפי שעולה מהחשבון, משיבה מס' 1 חייבה במסגרת החשבון סכומים שונים שלא כדין:

17.1 דמי תקשורת ("Communication Fee"), בסכום של 65 ש"ח, במקום סכום של 41 ש"ח הקבוע בתקנות הנמלים (סעיף (5) לתוספת).

17.2 חיוב בגין "IT Surcharges", בסכום של 126 ש"ח. עמלה זו נגבית שלא כדין. היא אינה מופיעה בתקנות הנמלים.

העתק חשבון שהפיקה משיבה מס' 1 בגין יבוא מצורף לבקשה זו כנספח 2.

18. ביום 24 באוגוסט 2015 משיבה מס' 2, MSC ישראל בע"מ, הפיקה חשבון מטענים לתעודת מסירה, עבור יבואן (חשבון מטענים מס' IML15112803). אלה הסכומים שנגבו שלא כדין:

18.1 דמי תקשורת ("Communication Fees"), בסכום של 45 ש"ח, במקום סכום של 41 ש"ח הקבוע בתקנות הנמלים (סעיף (5) לתוספת).

18.2 חיוב בגין "IT Charge Import", בסכום של 130 ש"ח. עמלה זו נגבית שלא כדין. היא אינה מופיעה בתקנות הנמלים.

העתק חשבון שהפיקה משיבה מס' 2 בגין יבוא מצורף לבקשה זו כנספח 3.

19. ביום 8 ביוני 2015 משיבה מס' 2 הפיקה חשבון מטענים לשטר מטען עבור יצוא (חשבון מטענים מס' EML1541969). אלה הסכומים שנגבו שלא כדין:

19.1 דמי הפקת העתק שטר מטען ("B/L FEES (COPIES)") בסכום של 18 ש"ח, במקום סכום של 6 ש"ח הקבוע בתקנות (סעיף (1)(ב) לתוספת)

19.2 חיוב בגין "IT CHARGE EXPORT", בסכום של 130 ש"ח. עמלה זו נגבית שלא כדין. היא אינה מופיעה בתקנות הנמלים.

העתק חשבון שהפיקה משיבה מס' 2 בגין יצוא מצורף לבקשה זו כנספח 4.

20. ביום 2 בספטמבר 2015 משיבה מס' 3, גרין ספנות בע"מ, הפיקה חשבון מטענים לתעודת מסירה, עבור יבואן (חשבון מטענים R-C1525033). אלה הסכומים שנגבו שלא כדין:

20.1 דמי תקשורת, בסכום של 65 ש"ח, במקום סכום של 41 ש"ח הקבוע בתקנות הנמלים (סעיף (5) לתוספת).

20.2 דמי פיצול תעודת מסירה ("דמי סוכן") בסכום של 66 ש"ח, במקום סכום של 61 ש"ח הקבוע בתקנות הנמלים (סעיף (1)(א) לתוספת).

20.3 חיוב בגין "דמי טיפול" בסכום של 61.95 ש"ח. עמלה זו נגבית שלא כדין. היא אינה מופיעה בתקנות הנמלים.

20.4 חיוב בגין "היטל שידור", בסכום של 125 ש"ח. עמלה זו נגבית שלא כדין. היא אינה מופיעה בתקנות הנמלים.

20.5 דמי טיפול בגביה ("דמי גביה") בסכום של 15 דולר ארה"ב, השווה ל-61.95 ש"ח. זהו חיוב בדרך של קביעת עמלת מינימום שלא כדין. לפי סעיף 6(א)(1) לתוספת לתקנות הנמלים ניתן לגבות שיעור של 0.6% מדמי ההובלה בלבד.

העתק חשבון שהפיקה משיבה מס' 3 בגין יבוא מצורף לבקשה זו כנספח 5.

21. ביום 5 ביולי 2015 משיבה מס' 3 הפיקה חשבון מטענים לשטר מטען עבור יצוא (חשבון מטענים מס' 1508457). אלה הסכומים שנגבו שלא כדין:

21.1 דמי הפקת העתק שטר מטען ("Copy B/L Charge") בסכום של 55 ש"ח, במקום סכום של 6 ש"ח הקבוע בתקנות (סעיף (1)(ב) לתוספת).

21.2 דמי תקשורת ("Communication Fee") בסכום של 82.95 ש"ח, במקום סכום של 41 ש"ח הקבוע בתקנות הנמלים (סעיף (5) לתוספת).

העתק חשבון שהפיקה משיבה מס' 3 בגין יצוא מצורף לבקשה זו כנספת 6.

22. ביום 6 באוגוסט 2015 משיבה מס' 4, מ. דיזינגוף ושות' בע"מ, הפיקה חשבון מטענים לתעודת מסירה, עבור יבואן (חשבון מס' ASHR3100412244). אלה הסכומים שנגבו שלא כדין:

22.1 דמי תקשורת ("Communication Fee") בסכום של 48 ש"ח, במקום סכום של 41 ש"ח הקבוע בתקנות הנמלים (סעיף (5) לתוספת).

22.2 חיוב בגין "IT Charge", בסכום של 115 ש"ח. עמלה זו נגבית שלא כדין. היא אינה מופיעה בתקנות הנמלים.

22.3 דמי פיצול תעודת מסירה ("Landing Fee") בסכום של 73.99 ש"ח, במקום סכום של 61 ש"ח הקבוע בתקנות הנמלים (סעיף 1(א) לתוספת).

העתק חשבון שהפיקה משיבה מס' 4 בגין יבוא מצורף לבקשה זו כנספת 7.

23. ביום 9 בנובמבר 2015 משיבה מס' 4 הפיקה חשבון מטענים לשטר מטען עבור יצוא (חשבון מטענים מס' HFAR2100774819). אלה הסכומים שנגבו שלא כדין:

23.1 דמי הפקת העתק שטר מטען ("B/L (NON-NEG.) FEE") בסכום של 30 ש"ח, במקום סכום של 6 ש"ח הקבוע בתקנות (סעיף (1)(ב) לתוספת).

23.2 דמי הפקת שטר מטען ("B/L (ORIGINALS) FEE") בסכום של 75 ש"ח, במקום סכום של 13 ש"ח הקבוע בתקנות (סעיף (1)(ב) לתוספת).

23.3 חיוב בגין "IT CHARGE", בסכום של 115 ש"ח. עמלה זו נגבית שלא כדין. היא אינה מופיעה בתקנות הנמלים.

העתק חשבון שהפיקה משיבה מס' 4 בגין יצוא מצורף לבקשה זו כנספת 8.

24. ביום 25 ביוני 2015 משיבה מס' 5, קונמרט (סוכני אניות) בע"מ, הפיקה חשבון מטענים לתעודת מסירה, עבור יבואן (חשבון מס' R-51507066). אלה הסכומים שנגבו שלא כדין:

24.1 דמי תקשורת (המכונים בחשבון זה "תקשורת ומחשוב") בסכום של 195 ש"ח, במקום סכום של 41 ש"ח הקבוע בתקנות הנמלים (סעיף (5) לתוספת).

24.2 חיוב בגין "דמי חתימה דיגיטלית", בסכום של 40 ש"ח. עמלה זו נגבית שלא כדין. היא אינה מופיעה בתקנות הנמלים.

24.3 דמי פיצול תעודת מסירה (המכונה בחשבון זה "דמי טיפול") בסכום של 80 ש"ח, במקום סכום של 61 ש"ח הקבוע בתקנות הנמלים (סעיף 1(א) לתוספת).

העתק חשבון שהפיקה משיבה מס' 5 בגין יבוא מצורף לבקשה זו כנספת 9.

25. ביום 14 באפריל 2015 משיבה מס' 6, לואי בורכרד ספנות בע"מ, הפיקה חשבון מטענים לתעודת מסירה, עבור יבואן (חשבון מס' 85100035). אלה הסכומים שנגבו שלא כדין:

- 25.1 דמי תקשורת ("Communication Fees") בסכום של 50 ש"ח, במקום סכום של 41 ש"ח הקבוע בתקנות הנמלים (סעיף (5) לתוספת).
- 25.2 חיוב בגין "Information Technology CH" בסכום של 120 ש"ח. עמלה זו נגבית שלא כדין. היא אינה מופיעה בתקנות.
- 25.3 דמי טיפול בגביה ("Transfer Fees") בסכום של 50 ש"ח. זהו חיוב בדרך של קביעת עמלת מינימום שלא כדין. לפי סעיף 6(א)(1) לתוספת לתקנות הנמלים ניתן לגבות שיעור של 0.6% מדמי ההובלה בלבד.
- העתק חשבון שהפיקה משיבה מס' 6 בגין יבוא מצורף לבקשה זו כנספח 10.
26. ביום 6 במאי 2015 משיבה מס' 6 הפיקה חשבון מטענים לשטר מטען עבור יצוא (חשבון מטענים מס' 82037637). אלה הסכומים שנגבו שלא כדין:
- 26.1 דמי הנפקת שטר מטען (המכונה בחשבון זה "B/L Fee") בסכום של 75 ש"ח, במקום סכום של 13 ש"ח הקבוע בתקנות הנמלים (סעיף (1)(ב) לתוספת).
- 26.2 חיוב בגין "Information Technology CH" בסכום של 120 ש"ח. עמלה זו נגבית שלא כדין. היא אינה מופיעה בתקנות הנמלים.
- 26.3 דמי טיפול בגביה ("Transfer Fees") בסכום של 30 ש"ח. זהו חיוב בדרך של קביעת עמלת מינימום שלא כדין. לפי סעיף 6(ב)(1) לתוספת לתקנות הנמלים ניתן לגבות שיעור של 0.6% מדמי ההובלה בלבד. בחשבון זה נגבו דמי הובלה בסכום של 1,114.4 ש"ח. בהתאם היה על משיבה מס' 6 לגבות דמי טיפול בגביה בסכום של 3.9 ש"ח.
- העתק חשבון שהפיקה משיבה מס' 6 בגין יצוא מצורף לבקשה זו כנספח 11.
27. ביום 23 באוגוסט 2015 משיבה מס' 7, פאקו ספנות בע"מ, הפיקה חשבון מטענים לתעודת מסירה, עבור יבואן (חשבון מס' i-22152888). אלה הסכומים שנגבו שלא כדין:
- 27.1 דמי תקשורת ("Communication"), בסכום של 44 ש"ח, במקום סכום של 41 ש"ח הקבוע בתקנות הנמלים (סעיף (5) לתוספת).
- 27.2 חיוב בגין "מחשוב", בסכום של 156 ש"ח. עמלה זו נגבית שלא כדין. היא אינה מופיעה בתקנות הנמלים.
- 27.3 חיוב בגין "דמי חתימה דיגיטלית", בסכום של 40 ש"ח. עמלה זו נגבית שלא כדין. היא אינה מופיעה בתקנות הנמלים.
- 27.4 חיוב בגין "Handling Charge", בסכום של 42 ש"ח. עמלה זו נגבית שלא כדין. היא אינה מופיעה בתקנות הנמלים.
- העתק חשבון שהפיקה משיבה מס' 7 בגין יבוא מצורף לבקשה זו כנספח 12.
28. ביום 19 ביולי 2015 משיבה מס' 8, סוכנות ימית ישראלית סקנדינבית בע"מ, הפיקה חשבון מטענים לתעודת מסירה, עבור יבואן (חשבון מס' I-1506175). אלה הסכומים שנגבו שלא כדין:
- 28.1 דמי טיפול בגביה ("Accounting Fee") בסכום של 18.44 ש"ח (4.68 דולר ארה"ב). זהו חיוב ביתר. לפי התקנות היה על משיבה מס' 8 לגבות לפי שיעור של 0.6% מדמי ההובלה.

28.2 חיוב בגין "IT Surcharge", בסכום של 140 ש"ח. עמלה זו נגבית שלא כדין. היא אינה מופיעה בתקנות הנמלים.

העתק חשבון שהפיקה משיבה מס' 8 בגין יבוא מצורף לבקשה זו כנספת 13.

29. ביום 16 בדצמבר 2014 משיבה מס' 9, ארקור ספנות בע"מ, הפיקה חשבון מטענים לתעודת מסירה, עבור יבואן (חשבון מס' R-B1408051). אלה הסכומים שנגבו שלא כדין:

29.1 דמי תקשורת בסכום של 45 ש"ח, במקום סכום של 41 ש"ח הקבוע בתקנות הנמלים (סיף (5) לתוספת).

29.2 חיוב בגין "מחשוב" בסכום של 156 ש"ח. עמלה זו נגבית שלא כדין. היא אינה מופיעה בתקנות הנמלים.

29.3 חיוב בגין "Handling Charge", בסכום של 61.35 ש"ח. עמלה זו נגבית שלא כדין. היא אינה מופיעה בתקנות הנמלים.

העתק חשבון שהפיקה משיבה מס' 9 (אשר בעבר נקראה FCC shipping) בגין יבוא מצורף לבקשה זו כנספת 14.

30. ביום 5 באוגוסט 2015 משיבה מס' 10, מארסק ישראל בע"מ, הפיקה חשבון מטענים לתעודת מסירה, עבור יבואן (חשבון מס' 5696149131). אלה הסכומים שנגבו שלא כדין:

30.1 דמי פיצול תעודת מסירה ("Documentation fee - Destination"), בסכום של 102.14 ש"ח, במקום סכום של 61 ש"ח הקבוע בתקנות הנמלים (סעיף (1)(א) לתוספת).

30.2 דמי תקשורת ("Electronic Data Interchange Fee"), בסכום של 189.15 ש"ח, במקום סכום של 41 ש"ח הקבוע בתקנות הנמלים (סעיף (5) לתוספת).

העתק חשבון שהפיקה משיבה מס' 10 בגין יבוא מצורף לבקשה זו כנספת 15.

31. ביום 16 בספטמבר 2015 משיבה מס' 11, סוכנויות ים מאוגדות אמא בע"מ, הפיקה חשבון מטענים לתעודת מסירה, עבור יבואן (חשבון מס' 33317405). אלה הסכומים שנגבו שלא כדין:

31.1 דמי תקשורת ("Communication Fees"), בסכום של 50 ש"ח, במקום סכום של 41 ש"ח הקבוע בתקנות הנמלים (סעיף (5) לתוספת).

31.2 חיוב בגין "EDI Surcharge", בסכום של 137 ש"ח. עמלה זו נגבית שלא כדין. היא אינה מופיעה בתקנות הנמלים.

31.3 חיוב ללא תיאור השירות, בסכום של 20.25 ש"ח (5 דולר ארה"ב).

העתק חשבון שהפיקה משיבה מס' 11 בגין יבוא מצורף לבקשה זו כנספת 16.

32. ביום 16 בספטמבר 2015 משיבה מס' 12, טירן שיפינג (1997) בע"מ, הפיקה חשבון מטענים לתעודת מסירה, עבור יבואן (חשבון מס' 82111161). משיבה מס' 12 גבתה עמלה בשם "ELECTRONIC D/O", בסכום של 150 ש"ח. עמלה זו נגבית שלא כדין. היא אינה מופיעה בתקנות הנמלים.

העתק חשבון שהפיקה משיבה מס' 12 בגין יבוא מצורף לבקשה זו כנספת 17.

33. ביום 31 באוגוסט 2015 משיבה מס' 13, כרמל שירותי ספנות בינלאומי (1992) בע"מ, הפיקה חשבון מטענים לתעודת מסירה, עבור יבואן (חשבון מס' 321767). אלה הסכומים שנגבו שלא כדין:

33.1 חיוב בגין "INFORMATION TECH. CHA", בסכום של 135 ש"ח. עמלה זו נגבית שלא כדין. היא אינה מופיעה בתקנות הנמלים.

33.2 חיוב בגין "CARRIER.ADMINISTRAT.", בסכום של 48.48 ש"ח (12 דולר ארה"ב). עמלה זו נגבית שלא כדין. היא אינה מופיעה בתקנות הנמלים.

העתק חשבון שהפיקה משיבה מס' 13 בגין יבוא מצורף לבקשה זו כנספח 18.

34. ביום 16 בספטמבר 2015 משיבה מס' 13 הפיקה חשבון מטענים לשטר מטען עבור יצוא (חשבון מטענים מס' 252843). אלה הסכומים שנגבו שלא כדין:

34.1 חיוב בגין "CARRIER ADMINISTRATION SURC", בסכום של 47.88 ש"ח (12 דולר ארה"ב). עמלה זו נגבית שלא כדין. היא אינה מופיעה בתקנות הנמלים.

34.2 חיוב בגין "INFORMATION TECH.CHARGE", בסכום של 98 ש"ח. עמלה זו נגבית שלא כדין. היא אינה מופיעה בתקנות הנמלים.

העתק חשבון שהפיקה משיבה מס' 13 בגין יצוא מצורף לבקשה זו כנספח 19.

35. ביום 30 ביוני 2015 משיבה מס' 14, קרגו מרין בע"מ, הפיקה חשבון מטענים לתעודת מסירה, עבור יבואן (חשבון מס' 478292). אלה הסכומים שנגבו שלא כדין:

35.1 חיוב בגין דמי תקשורת ("COMMUNICATIONS"), בסכום של 55 ש"ח, במקום סכום של 41 ש"ח הקבוע בתקנות הנמלים (סעיף (5) לתוספת).

35.2 חיוב בגין הנפקה של תעודת מסירה ("AGENCY FEE"), בסכום של 68 ש"ח, במקום סכום של 61 ש"ח (סעיף 1(א) לתוספת).

35.3 חיוב בגין "HANDLING CHARGE IMP", בסכום של 98.5 ש"ח (25 דולר). עמלה זו נגבית שלא כדין. היא אינה מופיעה בתקנות הנמלים.

35.4 חיוב בגין "INFORMATION TECHNICA", בסכום של 103 ש"ח. עמלה זו נגבית שלא כדין. היא אינה מופיעה בתקנות הנמלים.

העתק חשבון שהפיקה משיבה מס' 14 בגין יבוא מצורף לבקשה זו כנספח 20.

36. ביום 10 במרץ 2015 משיבה מס' 14 הפיקה חשבון מטענים לשטר מטען עבור יצוא (חשבון מטענים מס' 1066168). משיבה מס' 14 גבתה עמלה בשם "EDI CHARGE", בסכום של 137 ש"ח. עמלה זו נגבית שלא כדין. היא אינה מופיעה בתקנות הנמלים.

העתק חשבון שהפיקה משיבה מס' 14 בגין יצוא מצורף לבקשה זו כנספח 21.

37. ביום 13 בנובמבר 2014 משיבה מס' 15, מנו ספנות בע"מ, הפיקה חשבון מטענים לתעודת מסירה, עבור יבואן (חשבון מס' R-14019976). אלה הסכומים שנגבו שלא כדין:

37.1 חיוב בגין דמי תקשורת ("COMMUNICATION FEE"), בסכום של 50 ש"ח, במקום סכום של 41 ש"ח הקבוע בתקנות הנמלים (סעיף (5) לתוספת).

37.2 חיוב בגין "TRANSMISSION FEE", בסכום של 154 ש"ח. עמלה זו נגבית שלא כדין. היא אינה מופיעה בתקנות הנמלים.

העתק חשבון שהפיקה משיבה מס' 15 בגין יבוא מצורף לבקשה זו כנספח 22.

38. מר שי רוטברד, העוסק בעמילות מכס, פנה בשם לקוחותיו לחלק מהמשיבות בנוגע לחיוב בדמי גביה בדרך של עמלת מינימום. מהמשיבות לא התקבל שום הסבר ראוי. גב' אתי כץ, נציגת משיבה מס' 8, השיבה כי "דמי העברה מחושבים לפי % קבוע מדמי הובלה ימית ... + כל ההיטלים המועברים לחברת הספנות. קיימת בהחלט האפשרות לגבות עמלת מינימום וישנם חברות אשר נוהגות כך" (כך במקור). לא הוצג הסבר מה הבסיס לגביית עמלת מינימום. בהמשך נמסרה הודעה לפיה "... הנושא בבדיקה", וכי "נכון לרגע זה נזכה אתכם בהפרשים בשטרי המטען אשר העברת אלינו ...". מר ניר מולסון, נציג משיבה מס' 3 השיב כ "לא ברורה לי טענת הלקוח שלא ניתן לגבות עמלה מינימלית בגין דמי גביה". מר דוד ענטבי, נציג משיבה מס' 6, הודה כי מבוצע חיוב לפי עמלת מינימום של 50 ש"ח – "רכיב Transfer fee מחוייב לפי שיעור של 0.6% מדמי ההובלה הימית וההיטלים בגינה (מינימום 50 ₪)". לא הוצג לכך בסיס.

העתק התכתובת של מר רוטברד עם משיבות מס' 3, 6 ו-8 מצורף לבקשה זו כנספח 23.

39. לסיכום חלק זה, המשיבות מחייבות שלא כדין בסכומים או בשיעורים העולים על אלה שנקבעו בתקנות הנמלים, ובעמלות שונות שכלל לא מופיעות בתקנות הנמלים.

חלק רביעי – עילות התביעה

40. מעשי המשיבות מקימים לחברי הקבוצה שלל עילות תביעה.

41. סעיף 63(א) לפקודת הנזיקין מורה כי "מפר חובה חקוקה הוא מי שאינו מקיים חובה המוטלת עליו על פי כל חיקוק - למעט פקודה זו - והחיקוק, לפי פירושו הנכון, נועד לטובתו או להגנתו של אדם אחר, וההפרה גרמה לאותו אדם נזק מסוג או מטבעו של הנזק שאליו נתכוון החיקוק; אולם אין האדם האחר זכאי בשל ההפרה לתרופה המפורשת בפקודה זו, אם החיקוק, לפי פירושו הנכון, התכוון להוציא תרופה זו".

42. הראינו כי בסעיף 12(א) לפקודת הנמלים נקבע כי "...[נ]משקבע תעריף לשירות, לא ייגבה בעדו כל תשלום זולת התשלום שנקבע". ברור כי הוראה זו והתקנות שמכוחה נועדו להגן על הלקוחות, היבואנים והיצואנים, מפני גביית סכומי כסף מופרזים ולא סבירים על ידי סוכני האניה. על כן הפרת החובה גרמה את הנזק שהוראת סעיף 12(א) לפקודת הנמלים ותקנות הנמלים נועדו למנוע.

43. המשיבות גם עושות עושר ולא במשפט על חשבון חברי הקבוצה. המשיבות מחייבות את חברי הקבוצה בעמלות שאינן מופיעות בתקנות הנמלים, ובשיעורים העולים על אלה שנקבעו בתקנות הנמלים. בדרך זו המשיבות מקבלות שלא על פי זכות שבדין נכס וטובת הנאה, שבאו להן מאדם אחר, ועל כן הן חייבות להשיב לאותו אדם אחר את הזכיה, כאמור בסעיף 1 לחוק עשיית עושר ולא במשפט.

44. מעשי המשיבות מהווים גם הפרת חוזה. הלקוחות מתקשרים עם סוכני האניה מתוך הנחה כי אלה יפעלו בהתאם להוראות הדין, ויגבו רק את הסכומים המותרים להם. הדבר ברור. הנחה זו מונחת בבסיס ההסכם. על כן, חיוב בניגוד לתקנות הנמלים מקים לחברי הקבוצה עילת תביעה מכח הפרת חוזה.

45. בנוסף, מעשי המשיבות מקימים לחברי הקבוצה עילת תביעה מכח עוולת הרשלנות. סעיף 35 לפקודת הנזיקין מורה כי "עשה אדם מעשה שאדם סביר ונבון לא היה עושה באותן נסיבות, או לא עשה מעשה שאדם סביר ונבון היה עושה באותן נסיבות, או שבמשלח יד פלוני לא השתמש במיומנות, או לא נקט מידת זהירות, שאדם סביר ונבון וכשיר לפעול באותו משלח יד היה משתמש או נוקט באותן נסיבות – הרי זו התרשלות; ואם התרשל כאמור ביחס לאדם אחר, שלגביו יש לו באותן נסיבות חובה שלא לנהוג כפי שנהג, הרי זו רשלנות, והגורם ברשלנותו נזק לזולתו עושה עוולה". סוכן אניה סביר אינו גובה תשלום בחריגה מהתקנות, בגין שירות שמוסדר בתקנות.
46. הנה, מעשי המשיבות מקימים לחברי הקבוצה עילות תביעה.

חלק חמישי - הסעדים

47. עילות התביעה מזכות את חברי הקבוצה בסעדים הבאים:
- 47.1 צו, המורה למשיבות להשיב לחברי הקבוצה את הסכומים שנגבו בגין עמלות שאינן מופיעות בתקנות הנמלים, ובגין סכומים שנגבו מעבר לשיעור או לסכום הקבועים בתקנות הנמלים, בתוספת הפרשי הצמדה וריבית מהחייב ועד ההשבה בפועל;
- 47.2 צו, האוסר על המשיבות לגבות עמלה שאינה מופיעה בתקנות הנמלים בגין שירות אשר מופיע בתקנות אלה;
- 47.3 צו האוסר על המשיבות לגבות עמלה המופיעה בתקנות הנמלים בשיעור או בסכום העולים על אלה הקבועים בתקנות הנמלים, לרבות בדרך של עמלת מינימום; וכן
- 47.4 צו, המורה על מינוי בעל תפקיד אשר יפקח על ביצוע פסק הדין.
48. בהתאם לתקנות 2(א)(11) ו-2(א)(12) לתקנות תובענות ייצוגיות, תש"ע-2010, יש לציין בבקשת אישור את הגמול ושכר הטרחה המבוקשים. המבקשת עותרת לקבוע גמול בשיעור של 10% משווי ההטבה לציבור (בתוספת מס ערך מוסף, אם חל), ושכר טרחה לפי השיעורים שנקבעו בהחלטת בית המשפט העליון בע"א 2046/10 שמש נ' רייכרט (פורסם בנבו, 23.5.2012). באותו ענין נקבע כי "על כל סכום שנגבה בפועל עד ל-5 מיליון ש"ח, ייפסק לטובת בא-הכוח המייצג שכר טרחה בשיעור של 25%; על כל סכום שנגבה בפועל בין 5 מיליון ש"ח עד ל-10 מיליון ש"ח ייפסק שכר טרחה בשיעור של 20%; ועל כל סכום שנגבה בפועל מעל 10 מיליון ש"ח, ייפסק שכר טרחה בשיעור של 15%" (פסקה 16). הגמול ושכר הטרחה המבוקשים אינם כוללים את שכר הטרחה וההוצאות בגין הדיון בבקשת האישור.
49. בסעיף 4(ב) לחוק תובענות ייצוגיות נקבע כי "כאשר אחד מיסודות העילה הוא נזק – ... (2) בבקשה לאישור שהוגשה בידי רשות ציבורית כאמור בסעיף קטן (א)(2) או בידי ארגון כאמור בסעיף קטן (א)(3) – די בכך שהמבקש יראה כי לכאורה נגרם נזק לחבר הקבוצה או כי קיימת אפשרות סבירה שנגרם נזק לקבוצה שבשמה הוגשה הבקשה". הראינו כי המשיבות גובות מחברי הקבוצה סכומי כסף שלא כדין. הצגנו דוגמאות לכך. על כן, ברור כי תנאי זה מתקיים.
50. המבקשת אינה יכולה להעריך את הנזק שנגרם לקבוצה, אך ברור כי מדובר בהיקף עצום, של מליוני ש"ח, ואף למעלה מכך.

חלק שישי - מתקיימים כל התנאים לאישור התובענה ייצוגית

51. התובענה הייצוגית ממלאת אחר כל התנאים שנקבעו לצורך אישור הגשתה, לפי חוק תובענות ייצוגיות.
52. סעיף 3(א) לחוק תובענות ייצוגיות קובע כי "לא תוגש תובענה ייצוגית אלא בתביעה כמפורט בתוספת השניה או בענין שנקבע בהוראת חוק מפורשת כי ניתן להגיש בו תובענה ייצוגית..." בסעיף 1 לתוספת השניה נקבעה הקטגוריה הבאה - "תביעה נגד עוסק, כהגדרתו בחוק הגנת הצרכן, בקשר לענין שבינו לבין לקוח, בין אם התקשרו בעסקה ובין אם לאו". בחוק הגנת הצרכן, תשמ"א-1981 הוגדר עוסק "עוסק" – "מי שמוכר נכס או נותן שירות דרך עיסוק, כולל יצרן". המשיבות נותנות לחברי הקבוצה שירות דרך עיסוק. על כן ניתן להגיש תביעה ייצוגית נגדן.
53. סעיף 4(א) לחוק תובענות ייצוגיות קובע כי "אלה רשאים להגיש לבית המשפט בקשה לאישור תובענה ייצוגית כמפורט להלן: (1) אדם שיש לו עילה בתביעה או בענין כאמור בסעיף 3(א), המעוררת שאלות מהותיות של עובדה או משפט המשותפות לכלל החברים הנמנים עם קבוצת בני אדם – בשם אותה קבוצה (3) ארגון בתביעה או בענין כאמור בסעיף 3(א), שבתחום אחת המטרות הציבוריות שבהן עוסק הארגון – בשם קבוצת בני אדם אשר אותה תביעה או אותו ענין מעוררים שאלות מהותיות של עובדה או משפט המשותפות לכלל החברים הנמנים עמה, ובלבד שבית המשפט שוכנע כי, בנסיבות הענין, קיים קושי להגיש את הבקשה בידי אדם כאמור בפסקה (1)".
54. בסעיף 1 לחוק תובענות ייצוגיות מוגדר "ארגון" כ"תאגיד, למעט תאגיד שהוקם על פי דין, או הקדש, הקיים ופועל באופן סדיר וממשי במשך שנה לפחות לקידום מטרה ציבורית, אחת או יותר, ושנכסיו והכנסותיו משמשים להשגת המטרות הציבוריות בלבד, ובלבד שפעילותו אינה מטעם מפלגה או גוף פוליטי אחר או בזיקה למפלגה או לגוף כאמור או לשם קידום מטרותיהם".
העתק תעודת ההתאגדות של המבקשת מצורף לבקשה זו כנספח 24.
55. המבקשת היא תאגיד - עמותה רשומה. היא קיימת ופועלת באופן סדיר וממשי למעלה משנה. נכסיה והכנסותיה משמשים להשגת המטרות הציבוריות בלבד. היא איננה פועלת מטעם מפלגה או גוף פוליטי אחר, או בזיקה לאחד מאלה או לקידום מטרות של אחד מאלה.
56. המבקשת שמה למה למטרה, בין היתר, לפעול "להגשמה, קידום, הגברה, הפעלה ועידוד של אכיפה אזרחית והוגנות בתחומי ... חברה, הכלכלה ... והצרכנות" (מתוך אתר האינטרנט של המבקשת). המבקשת רואה עצמה גורם מוביל בתחום האכיפה האזרחית. על כן, ברור כי תביעה זו נמצאת בתחום המטרות של המבקשת.
57. מאז הקמתה המבקשת ניהלה מספר הליכים ייצוגיים. בת"צ (כלכלית) 2484-09-12 **הצלחה נ' כהן** (להלן: ענין כהן) אושרה תביעה ייצוגית שהוגשה על ידי המבקשת. בית המשפט קבע בנוגע למבקשת כי "מדובר בעמותה ראויה שפועלת במספר חזיתות ואף ניכסה לעצמה הישגים משמעותיים בתחום" (סעיף 89 להחלטת ביניים בענין כהן, פורסם בנבו, 18.2.2013). בת"צ (כלכלית) 43065-03-13 **הצלחה נ' Perrigo Company**, אושר הסכם פשרה בבקשת אישור שהוגשה על ידי המבקשת בגין הטעיית משקיעים. על פי הפשרה שולמו כספים לבעלי מניות. המבקשת מנהלת בקשות נוספות לאישור תביעות ייצוגיות, בתחומים נוספים.

58. המבקשת גם פעילה בהסדרת חקיקה בתחום של תובענות ייצוגיות. בהתערבות המבקשת, ולאחר שיג ושיח ארוך מול משרד המשפטים, מונתה הנהלת הקרן למימון תובענות ייצוגיות, שנוסדה מכח סעיף 27 לחוק. כן הותקנו תקנות תובענות ייצוגיות (סיוע במימון בקשות לאישור תובענות ייצוגיות), התש"ע-2010, וכן תקנות תובענות ייצוגיות (סדרי עבודתה של הנהלת הקרן למימון תובענות ייצוגיות), התש"ע-2010. המבקשת נטלה חלק בעיצוב תקנות אלה.
59. לאחרונה אף ניתן למבקשת אישור המגדיר אותה כארגון לענין אפשרות להשתתף בדיוני תובענה ייצוגית, לפי סעיף 15(א) לחוק תובענות ייצוגיות, וכן לענין אפשרות להגיש התנגדות להסדר פשרה לפי סעיף 18(ד) לחוק תובענות ייצוגיות.
- העתק האישור המגדיר את המבקשת כארגון מצורף לבקשה זו כנספח 25.
60. בקשה זו מוגשת בהתאם לסעיף 4(א)(3) לחוק תובענות ייצוגיות, שמתיר הגשת תביעה על ידי אירגון, ובלבד שבית המשפט שוכנע כי קיים קושי להגיש את הבקשה בידי אדם שהוא בעל עילת תביעה אישית. בהחלטת ביניים בענין **כהן** (פורסם בנבו, 18.2.2013), נקבע כי "על הארגון המבקש הנטל להוכיח כי פעל בשקידה סבירה לאתר בעל עילת תביעה" (סעיף 64 להחלטה). בית המשפט העליון קבע כי גישה זו מקובלת עליו - רע"א 6897/14 **רדיו קול ברמה בע"מ נ' קולך** – **פורום נשים דתיות** (פורסם בנבו, 9.12.2015), פסקה 39 לפסק הדין של השופט יורם דנציגר. (להלן: ענין **קול ברמה**).
61. המבקשת פעלה בשקידה סבירה, והרבה למעלה מכך, כדי לאתר אדם בעל עילת תביעה אישית שיהיה מוכן להגיש את התביעה. המבקשת פנתה לגורמים רבים שעשויה להיות להם עילת תביעה אישית נגד המשיבות או מי מהן. נשלחו מכתבים, הודעות פקסימיליה והודעות דאר אלקטרוני. לאחר מכן בוצעו גם פניות טלפוניות. שני גורמים בלבד הביעו התעניינות ראשונית, אך סמוך מאוד לאחר מכן הודיעו כי הם לא מעוניינים לעמוד בראש הקבוצה. גם מר רוטברד, המכיר יבואנים ויצואנים רבים, לא הצליח לאתר יבואן או יצואן שיהיה מעוניין להגיש את הבקשה.
- העתקים של מכתבי הפניה והודעות הפניה של המבקשת לאיתור גורם בעל עילת תביעה אישית מצורפים לבקשה זו כנספח 26.
62. במהלך עבודת האיתור התגלתה הסיבה המקשה על איתור תובע בעל עילת תביעה אישית, שיהיה מוכן להגיש את התביעה. יבואנים ויצואנים חוששים מכניסה לעימות משמעותי כל כך עם סוכני האניה. אלה מספקים להם שירותים באופן שוטף. יציאה להליך משפטי משמעותי נגד סוכני האניה חושפת את היבואנים והיצואנים לסיכון של ממש. קושי זה נובע גם מהמבנה המיוחד של שוק סוכני האניה. היבואנים והיצואנים אינם יכולים לבחור את סוכן האניה שממנו הם יקבלו את השירות. מי שבחר את סוכן האניה הוא המוביל הימי. יבואן או יצואן שהיה מגיש את התביעה, מיד לאחר מכן היה נאלץ לקבל שירותים מאותם משיבים, בעל כורחו. מסקנה זו עולה בבירור מהשיחות שהתקיימו במסגרת מלאכת האיתור. זוהי תופעה ייחודית לשוק סוכני האניה. זוהי הסיבה לכך שהיבואנים והיצואנים עד כה לא עשו דבר.
63. בית המשפט העליון קבע בענין **קול ברמה** כי "אפשר ובית המשפט ישתכנע כי ישנו קושי אינהרנטי או שקיימים נתונים מיוחדים מוצקים ומשכנעים אחרים הנובעים מנסיבות המקרה, אשר די בהם כדי להוביל למסקנה כי קיים קושי למצוא תובע לפי סעיף 4(א)(1) לחוק" (פסקה 41 לפסק הדין). במקרה כזה, כך נקבע, ניתן יהיה לקבוע כי קיים קושי לאתר אדם בעל עילת תביעה אישית, גם בלי שנעשה ניסיון לפנות לתובעים פוטנציאליים. במקרה שבפנינו נעשה ניסיון אמיתי לאתר גורם בעל עילת תביעה אישית, והתגלה כי קיים קושי אינהרנטי לאתר גורם כזה.

64. על כן, הוכח כי קיים קושי להגיש את הבקשה בידי גורם האוחז בעילת תביעה אישית.
65. המבקשת רואה חשיבות גדולה בניהול התביעה הייצוגית שמבוקש לאשר, למען היבואנים והיצואנים, ולמען הציבור כולו. ברור למבקשת כי אם היא לא היתה נחלצת לטפל בענין, הדבר לא היה נעשה על ידי אף יבואן או יצואן.
66. סעיף 8(א) לחוק תובענות ייצוגיות קובע כי "בית המשפט רשאי לאשר תובענה ייצוגית, אם מצא שהתקיימו כל אלה: (1) התובענה מעוררת שאלות מהותיות של עובדה או משפט המשותפות לכלל חברי הקבוצה, ויש אפשרות סבירה שהן יוכרעו בתובענה לטובת הקבוצה; (2) תובענה ייצוגית היא הדרך היעילה וההוגנת להכרעה במחלוקת בנסיבות הענין; (3) קיים יסוד סביר להניח כי ענינם של כלל חברי הקבוצה ייוצג וינוהל בדרך הולמת; ... (4) קיים יסוד סביר להניח כי ענינם של כלל חברי הקבוצה ייוצג וינוהל בתום לב". הבקשה ממלאת אחר דרישות אלה.
67. ברור כי יסודות עילת התביעה משותפים לכל חברי קבוצת התובעים. המשיבות נוהגות עם כל חברי הקבוצה, לקוחות שמייבאים ומייצאים, באותו אופן. הן מחייבות אותם בעמלות שאינן מופיעות בתקנות הנמלים, וכן בסכום או לפי שיעור העולים על אלה הקבועים בתקנות. על כן, לחברי הקבוצה עילות תביעה משותפות. הנסיבות המגבשות את עילות תביעה אלה נוגעות באותו האופן לכל חברי הקבוצה.
68. לשם בירור עילת התביעה בית המשפט הנכבד יידרש לדון ולהכריע בשאלות המשותפות הבאות – האם המשיבות רשאיות לחייב בעמלות שאינן מופיעות בתקנות הנמלים, האם הן רשאיות לחייב בסכום או לפי שיעור העולים על אלה שנקבעו בתקנות הנמלים, האם ניתן לקבוע סכום מינימום לעמלה כלשהי, ועוד. שאלות אלה משותפות לכלל חברי הקבוצה.
69. מעבר לכך, לא נדרשת זהות מוחלטת של כל השאלות הטעונות הכרעה ביחס לכל חברי הקבוצה. כך קבע בית המשפט העליון במקרים רבים, ראו לדוגמה רע"א 2128/09 **הפניקס חברה לביטוח בע"מ נ' עמוסי**, פסקה 10 לפסק הדין של כבוד המשנה לנשיא ריבלין (פורסם בנבו, 5.7.2012).
70. נוכח העובדות שהוצגו ועילות התביעה המבוססות, ברור כי קיימת אפשרות סבירה שהשאלות שבמחלוקת יוכרעו לטובת חברי הקבוצה, והרבה למעלה מכך.
71. תובענה ייצוגית היא הדרך היעילה וההוגנת להכרעה במחלוקת. חברי הקבוצה נפגעים כתוצאה מהתנהלות לא חוקית, אך קשה לאתר מי מביניהם שיבקש לעמוד על זכויות הקבוצה. בנוסף, הנזק שנגרם לכל אחד מחברי הקבוצה קטן, ואינו מתאים לניהול הליך משפטי. לכן, הדרך הנכונה לערוך את הבירור הוא ניהול תביעה ייצוגית.
72. גם ברור כי עניינם של חברי הקבוצה ייוצג וינוהל בדרך הולמת ובתום לב. המבקשת פועלת על מנת להביא סעד לחברי הקבוצה ולתקן את הליקויים בהתנהלות של המשיבות.
73. לסיכום, כל הדרוש לשם אישור התובענה הייצוגית מתקיים בבירור.

חלק שביעי - סוף דבר

74. בקשה זו נתמכת בתצהיר של מר בן ציון ציטרין, חבר ועד המנהל של המבקשת, ובתצהיר של מר רוטברד, המאמתים את העובדות המופיעות בה.

75. בית המשפט הנכבד מתבקש לאשר את התובענה כתובענה ייצוגית, בהתאם לחוק תובענות ייצוגיות, ולהורות כמבוקש בפתח הבקשה.

76. מן הדין ומן הצדק לקבל את הבקשה.

ארנון רוטברד, עו"ד
 רוטברד עורכי דין

יעקב אביעד, עו"ד
 אביעד, סרן ושות', עורכי דין

אהרן רבינוביץ, עו"ד
 קינן ושות', עורכי דין

גיל רוז, עו"ד
 קינן ושות', עורכי דין

באי כח המבקשת

תל אביב, 25 בינואר 2016.